

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

PLECHTIGE INSTELLING VAN DE RAAD VAN STATE

Op Zaterdag, 9 October l.l. heeft in het Paleis der Academiën te Brussel een uiterst gewichtige gebeurtenis plaats gehad in het rechtsleven van ons land. Te midden van een indrukwekkende bijeenkomst van hoogwaardigheidsbekleders, diplomaten, magistraten, professoren en juristen is de Minister van Binnenlandse Zaken, de Heer Vermeylen, overgegaan tot de plechtige instelling van de Raad van State.

Tot spijt van al de aanwezigen kon de Eerste Voorzitter van de Raad van State, M. Henri Velge, die zo onverpoosd geijverd heeft voor het tot stand brengen van deze nieuwe staatsrechterlijke instelling, niet aanwezig zijn, daar hij weerhouden was wegens ziekte.

Het was de Heer Suetens, Voorzitter van de Raad van State, die in de plaats van de Eerste Voorzitter presideerde.

De Heer Vermeylen, Minister van Binnenlandse Zaken, nam eerst het woord en schetste in een schitterende synthese, uitgesproken in de beide

landstalen, de betekenis van de Raad van State in het Belgisch grondwettelijk recht. Hij herinnerde er terecht aan dat na de stemming in het Parlement van de wet, die de Raad van State inricht, er kon gezegd worden dat er door de wetgever een «kwaart Constitutie» gestemd was geworden.

De Heer Vermeylen deed uitschijnen hoe de nieuwe instelling, zonder dat iets gewijzigd werd aan de rechten en bevoegdheden der uitvoerende macht, de daden van deze macht zal toetsen aan de beginselen van recht en billijkheid en hoe de afdeling wetgeving in belangrijke mate zal bijdragen tot de wetgevende arbeid.

Een warme hulde werd door de Minister gebracht aan de vele geleerden, juristen en staatslieden die het hunne hebben bijgedragen tot de uiteindelijke oprichting van de Raad van State.

Na deze merkwaardige redevoering nam de Heer Voorzitter Suetens het woord. Wij zijn zo gelukkig hieronder de volledige tekst van zijn toespraak te kunnen afdrukken.

REDE VAN DE HEER VOORZITTER J. SUETENS

U zult me wellicht veroorloven U nog enkele stonden langer op te houden om, meer in 't bijzonder, het woord te richten tot de Nederlandse en de Vlaamse toehoorders, die ons de grote eer hebben bewezen deze openingszitting bij te wonen.

Op gevaar af deze plichtigheid nog langer te rekken, kan ik mij niet weerhouden deze toespraak te beginnen met de vaststelling dat wij, op 'dit ogenblik, een heel eind weegs afgelegd afgelegd hebben sedert 23 December 1830, dag waarop de H. Coghén, de toenmalige administrateur-generaal van Financiën, ter gelegenheid van de indiening van zijn eerste begroting bij het Congres, er zijn voldoening over uitsprak dat hij, om het evenwicht van zijn rekening te verzekeren, uit de Rijks-uitgaven sommige posten kon weren die onder het

vorig staatsbestuur voorkwamen doch, volgens hem, geen nut meer vertoonden.

«Wij moeten er ons rekenschap van geven, zegde hij, dat wij, dank zij de Grondwet die in ons vaderland zal gelden, niet langer een jaarlijkse toelage behoeven te voorzien noch voor een Staatssecretaris, noch voor een Raad van State, instellingen die, in een land waar het stelsel der volksvertegenwoordiging toegepast wordt, steeds overbodig zouden blijken, zelfs indien ze geen strekking vertoonden die hen gevaar deed opleveren voor de openbare vrijheden.»

De Raad van State die bestond in het Koninkrijk der Nederlanden was in België bij besluit van de Voorlopige Regering op 16 Oktober 1830 afgeschaft geworden; ons stelsel van delegatie der machten

stond toentertijd afkerig tegenover de wederoprichting van een zo belangrijke overheidsinstelling, die men als onnodig zo niet als gevaarlijk beschouwde.

Toch nam de Senaat reeds in 1832 en 1834, tweemaal achtereenvolgens het initiatief van een voorstel tot wederinvoering van dit rechtscollege. Zo sterk voelde men toen reeds de behoefte aan een Staatscollege dat de soms onsamenhangende, door de politieke vergaderingen gestemde bepalingen, zou verbeteren en ordenen. Deze pogingen bleven zonder uitslag, en zoals eenieder weet, heeft het, alle studiën en besprekingen door gespecialiseerde kringen ten spijt, haast een volle eeuw geduurd vooraleer dit probleem, dat alle ingewijden eensgezind voor belangrijk hielden en te vergeefs trachtten op te lossen, opnieuw in het licht der algemene belangstelling is komen te staan.

Het jaar 1930 is een mijlpaal in de geschiedenis der gedachte van de Raad van State. Het leek wel een wedergeboorte; vertegenwoordigers van de parlementaire middelen en professoren in publiek en administratief recht gingen de handen ineenslaan.

Op gevaar af zijn bescheidenheid op een harde proef te stellen, reken ik het mij hier als plicht, zoals trouwens de toenmalige Minister van Binnenlandse Zaken het reeds in December 1945 gedaan heeft, te herinneren aan het zeer aanzienlijk aandeel dat onze Eerste-Voorzitter aan het tot stand komen van onze instelling gehad heeft. Het in 1930 van zijn hand verschenen werkje « L'Institution d'un Conseil d'Etat en Belgique » is, naar de woorden van de Minister, « het wachtseheepje geweest dat de te volgen vaart wijst aan de zware zeeschepen, welke het studiewerk der universitaire dagen en de meer uitgebreide literatuur uitmaken in zake administratief recht der jonge jaren. »

En toch, ofschoon er, van dit tijdstip af, meerdere voorstellen neergelegd werden door hoge personages, ofschoon Koning Albert zelf zijn regering, in Januari 1934, gewezen had op de wenselijkheid der instelling van een administratief gerecht, heeft men tot in 1945 moeten wachten om het probleem te zien aanvangen met het vast besluit het ten spoedigste op te lossen.

Het is door toedoen van de Heer Minister Van Glabbeke dat er een commissie van advies ingesteld werd die belast werd met het voorbereidend werk, waarbij rekening moest worden gehouden met de uiteenlopende opvattingen van Kamer en Senaat omtrent de bevoegdheid en de werking van de Raad van State.

De parlementaire werkzaamheden vingen dadelijk aan. Van hun kant verleenden de leden van beide Kamers hun volle medewerking; sommigen, gedreven door hun verlangen het ontwerp zo spoedig mogelijk wet te zien worden en ons land te begiftigen met een instelling die met de dag noodzakelijker bleek, lieten zelfs hun amendementen vallen. Zo zag, ten slotte, op 23 December 1946, de Raad van State het licht.

* * *

Slechts twee artikelen van de organieke wet regelen de bevoegdheid van de afdeling Wetgeving

wat niet wegneemt dat zij een nieuwigheid van belang invoeren en dat deze afdeling een gewichtige taak toebedeeld krijgt.

Niemand zal betwisten dat, al zijn er, in beide Kamers bekwame rechtsgeleerden en bevoegde commissies, tal van wetten leemten vertonen, vergissingen en onverstaanbare bepalingen bevatten of slecht vertaald zijn. Er zal ook wel niemand gevonden worden om te beweren dat de regering zelve immer vrij uitgaat, wat het opstel betreft door de onderscheiden departementen, van koninklijke of ministeriele besluiten.

Het dient nochtans erkend dat zowel in onze wetgevende vergaderingen als bij onze ambtenaren de drang aanwezig is, om klare en nauwkeurige, in de bestaande wetgeving passende teksten op te stellen. Zo het nagestreefde doel niet steeds bereikt werd, ligt dit vaak aan overhaasting, aan de engheid van de gespecialiseerde sector waarin de wetgevende arbeid geschiedt, aan de onmogelijkheid al de aspecten in hun volle omvang in te studeren.

Voortaan zal onze afdeling wetgeving, die beschikt over een flink toegerust coördinatiebureau, post vatten aan het kruispunt van gans de wetgevende arbeid en het hare bijdragen opdat deze wetten en besluiten op logische, harmonische en rationele wijze zouden voorbereid worden.

Zij zal bovendien bijgestaan worden door een bureau voor de overeenstemming der teksten, dat, samengesteld uit bekwame ambtenaren, alles in het werk zal stellen om onberispelijke vertalingen te leveren en zodoende de duistere passages en tegenstrijdigheden te weren die voorheen soms voortvloeiden uit gebrekkig vertaalwerk.

Aan dit bureau valt de kiese en gewichtige taak ten deel onze Nederlandse rechtstaal vast te leggen. Elk van beide wetgevende kamers, elk ministerieel departement heeft thans zijn eigen vertaaldienst, waarin ambtenaren met grote ervaring en sterk ontwikkelde persoonlijkheid vaak hun eigen stempel drukken op het werk. Hieruit volgt van zelf een soms grote verscheidenheid in de vertaling van dezelfde woorden en uitdrukkingen. Verder kan men bij sommigen een overdreven neiging waarnemen om de Noord-Nederlandse terminologie in haar geheel over te nemen, zonder daarbij te bedenken dat de weer te geven begrippen elkander niet steeds volkomen dekken.

Uit dit alles vloeit een zeker gebrek aan eenheid voort in de Vlaamse teksten van onze wetten en besluiten, gebrek dat noch door de Ministers noch door de wetgevende kamers is kunnen verholpen worden.

En toch zou onze wets- en rechtstaal er alles bij te winnen hebben, kon zij zich ontdoen van die particularistische neigingen die haar prestige schaden en alles behalve bevorderlijk zijn voor haar verstaanbaarheid. Naar mijn mening zou alleen de Raad van State, dank zij de centrale stelling die hij in de wetgevende arbeid inneemt en de opdracht die de wetgever hem uitdrukkelijk heeft gegeven, deze heilzame taak kunnen volbrengen en de Belgische rechtsterminologie vastleggen.

In ieder geval zullen de verantwoordelijke

magistraten en ambtenaren niets onverlet laten om dit doel te bereiken.

Mettertijd en naarmate hare leden ervaring opdoen, zal zij een betrouwbare gids worden voor de regering en de Wetgevende Kamers.

Zij die het grote voorrecht genoten hebben dichtbij de werkzaamheden te kunnen nagaan van de Raden van State in de naburige landen, inzonderheid in Frankrijk, hebben er zich rekenschap kunnen van geven hoe aanzienlijk de rol is die deze instelling vervult in het opstellen van de wetten en besluiten en welk aanzien zij er heeft weten te verwerven.

Geen schoner beloning zal ons ooit kunnen ten deel vallen dan dat ons college dezelfde faam zou verwerven als de Raden van State te Parijs, te 's Gravenhage en te Luxemburg nog vóór degenen die mij hier omringen van het toneel zullen verdwenen zijn.

* * *

Niet minder gewichtig is de taak die de *afdeling administratie* wacht.

Naarmate onze administratie en sociale instellingen zich ontwikkelden is de noodzakelijkheid van deze afdeling meer en meer te voorschijn getreden.

Het stelsel van de bestuurder-rechter, dat wij in ons land gekend hebben sedert het begin van zijn onafhankelijk bestaan, heeft zonder te veel horten of stoten kunnen dienst doen tot op de vooravond van de eerste wereldoorlog.

Pas echter was deze beroering, die zulk een geweldige ommekeer in al de er bij betrokken landen heeft teweeggebracht, voorbij, of de wetgeving die het hoofd moest bieden aan talrijke nieuwe moeilijkheden, nam op alle gebieden een tot dan toe ongekennde uitbreiding. Zij werd met de dag ingewikkelder en het hoeft niet te verwonderen dat de met de uitvoering belaste diensten, uiteenlopende uitleggingen gaven van de vigerende wetten en deze vaak op alles behalve onaanvechtbare wijze toepasten.

Zoals de Heer Professor Dor het deed opmerken in een hoofdartikel van het « *Recueil de la Jurisprudence et du Droit Administratif* », werd het, in deze voorwaarden hoe langer hoe meer paradoxaal dat de Staat de enige rechter, de enige bevoegde instantie bleef om de geschillen te beslechten die tussen hemzelf en zijn onderhorigen oprezen en bleek het met de dag onmogelijker een dergelijk stelsel in stand te houden.

De rechtsonderhorige moest inderdaad de gelegenheid krijgen zijn standpunt uiteen te zetten; hij moest de verzekering ontvangen dat zijn bezwaar zou onderzocht worden en dit met bekende spoed. Doch niet alleen kon geen vrede worden genomen met de gewoonte der administratie, afwijzend te beschikken over de ingediende bezwaren, door eenvoudigweg het stilzwijgen te bewaren; ook de redenen van de gevelde beslissingen mochten, zo oordeelde men, niet langer geheim blijven.

Daarom moest er een administratief gerecht, ingericht naar het voorbeeld van onze hoven en rechtbanken, tot stand komen, dat zou recht

spreken binnen de perken van het hem toegewezen gebied, volgens een eigen, door hemzelf uitgewerkte procedure, en dat zodoende een rechtspraak zou opbouwen die stof zou geven tot commentaar en wellicht ook tot kritiek.

Een wetenschap die tot dusver alleen door enkele ingewijden beoefend werd, staat op het punt zich te ontplooiën; op hun beurt zullen het publiek en het administratief recht in stijgend aantal hun specialisten zien opdagen en door hen een administratieve rechtsleer zien opbouwen, zoals anderen het voorheen gedaan hebben, voor het burgerlijk, fiscaal- en strafrecht.

Dank zij de gemeenschappelijke arbeid en de onderlinge beïnvloeding van magistraten en commentatoren van rechterlijke beslissingen, is, in andere takken van de rechtswetenschap, een rechtspraak ontstaan, die vol levenskracht is en zich steeds verder ontwikkelt onder de drang van nieuwe omstandigheden en van de behoeften van het dagelijks leven. Zo zullen ook, naar ik hoop, de arresten van ons rechtsvolge hun commentatoren vinden, die zich, samen met de Raad van State, zullen beijveren om, in deze tot dusver eerder veronachtzaamde sector, een overvloedige en stevig geschraagde rechtspraak uit te werken.

Zo er thans nog slechts een gering aantal Belgische werken over publiek en administratief recht voorhanden is om onze bibliotheken te vullen, durf ik de wens uit te spreken, dat, zodra ons administratief gerecht van wal steekt er gespecialiseerde magistraten, professoren, advocaten en ambtenaren zullen gevonden worden om zich toe te leggen op de studie van de talrijke reeds even aangeraakte problemen, die echter nooit door de rechtsleer uitgediept werden omdat er geen mogelijkheid bestond ze voor een rechtbank te brengen.

Ik wens bovendien dat onze rechtskundige tijdschriften voortaan enkele bladzijden zouden over hebben voor onze werkzaamheden en voor de kwesties waarover wij zullen hebben te oordelen, kortom, dat de Raad van State het centrum moge worden van de beoefening ener wetenschap waarvan de glans niet zou verbleken bij die welke de werken van onze auteurs over burgerlijk- en strafrecht uitstralen.

Ten slotte, Mijne Heren, wil ik nog zeggen dat wij, Leden van de Raad van State, er ons bewust van zijn dat er ons een grote, schone, nuttige en gewichtige taak te wachten staat zowel wat de afdeling wetgeving als die voor de geschillen van bestuur betreft.

Wij, die de eer hebben te mogen gerekend worden bij de oprichters van dit nieuw rechtscollege, wij beseffen dat onze taak, in den beginne, zwaar, ondankbaar en moeizaam zal zijn, maar wij zijn bezield met een vurig verlangen om aan onze instelling een zelfde aanzien te verschaffen als dat waarop de rechterlijke macht in ons land mag bogen.

De Raad van State, wiens geboorte wij heden vieren, zal het vertrouwen niet beschamen dat degenen die voor zijn oprichting geijverd hebben, in hem stellen. Men beoordeel hem naar zijn daden en late iets over aan de tijd.

Alvorens te besluiten wil ik nog de Heer Vice-President van de Nederlandse Raad van State en al zijn collega's gans bijzonder dank zeggen voor het gul onthaal dat ons in Den Haag is te beurt gevallen. Zij hebben ons in de mogelijkheid gesteld

de werking van hun hoog College van dichtbij na te gaan; zij wezen er van verzekerd dat hetgeen wij bij hen geleerd hebben, door ons ten volle wordt gewaardeerd en vrucht zal dragen.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 5 Juli 1948.

Voorzitter: M. Wouters.

Raadsheer-verslaggever: M. Vandermeersch.

Eerste advocaat-generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Kosteloze rechtsbijstand. — Welke rechtsmiddelen staan open tegen beslissingen op verzoeken om kosteloos te procederen?

Tegen de beslissingen op verzoeken om kosteloos te procederen kan alleen hoger beroep, resp. cassatie worden ingesteld door de procureur-generaal bij het Hof van Beroep, overeenkomstig de bepalingen van artt. 31 en 32 van de wet van 29 Juni 1929.

Neefs Henri.

Gelet op het bestreden arrest door het Militair Gerechtshof, zetelende te Antwerpen, op 14 April 1948 gewezen;

Overwegende dat het bestreden arrest een vonnis te niet doet van de Krijgsraad te Antwerpen, waarbij aan aanlegger het voordeel werd verleend van het kosteloos bekomen ener vertaling in het Nederlands of het Frans van Duitse stukken uit een strafbundel, die hij bestemde om te worden gevoegd bij burgerlijke rechtsvorderingen of bij een eis tot herziening; dat het arrest verder het Krijsgerecht onbevoegd verklaart om kennis te nemen van aanleggers' aanvraag;

Overwegende dat, behalve in de gevallen voorzien door de artikelen 31 en 32 van de wet van 29 Juni 1929, die vreemd zijn aan de onderhavige zaak, de beslissingen die uitspraak doen betreffende een aanvraag tot kosteloze rechtspleging, niet vatbaar zijn voor verhaal; dat de voorziening aldus niet ontvankelijk is;

Om die redenen:

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

NOOT. — Het Hof van Verbreking gebruikt in dit arrest het woord «verhaal» voor rechtsmiddel. Deze terminologische fout, komt in de praktijk herhaaldelijk voor. Professor Bellefroid waarschuwde hier tegen reeds vroeger in dit blad (R.W. 1937-1938, 715).

Hij schreef toen o.m.:

«Bovendien kan "recours" duiden op de middelen, bv. verzet of hoger beroep, waardoor men tegen een rechterlijke beslissing opkomt. In deze betekenis mag echter "verhaal" niet worden gebruikt. De "voies de recours" heeten in de Nederlandse wet rechtsmiddelen, in de literatuur ook wel middelen van voorziening tegen vonnissen en rechterlijke beschikkingen.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 5 Juli 1948.

Voorzitter: M. Wouters.

Raadsheer-verslaggever: M. de Clippele.

Eerste advocaat-generaal: M. Hayoit de Termicourt

Epuratie. — Plaatsing op epuratielijst op grond van hetzelfde feit, waarvan de betrokkene door het militair gerecht was vrijgesproken. — Krijgsauditeur is daartoe niet bevoegd.

Uit het verslag aan de Regent, voorafgaand aan het wetsbesluit van 19 September 1945, blijkt dat artikel 7 van dat besluit tot strekking heeft te bepalen dat, wanneer iemand, vervolgd wegens een van de in hoofdstuk II, titel I, Boek II van het Wetboek van Strafrecht omschreven misdrijven, deswege is vrijgesproken, alleen de strafrechter, met uitsluiting van de krijgsauditeur, bevoegd is hem op grond van hetzelfde feit, waarvan hij is vrijgesproken, vervallen te verklaren van de in artikel 123sexies van het Wetboek van Strafrecht genoemde rechten.

Door aan te nemen, dat de krijgsauditeur bevoegd was de vrijgesproken beklaagde op de epuratielijst te plaatsen, heeft het bestreden arrest artikel 7 van het Epuratiebesluit geschonden.

Dedier D. t/ Procureur-generaal te Gent

Gelet op het bestreden arrest op 23 Januari 1948 gewezen door het Hof van Beroep te Gent;

Over het enig middel: schending van de overheersing van de strafvordering op de burgerlijke vordering en van het gezag van gewijsde vloeiend uit artikel 4 van de wet van 17 April 1878 en voor zoveel nodig uit artikelen 1350, 1351 en 1352 van het Burgerlijk Wetboek en, meer bijzonderlijk schending van artikel 7 van het Besluit-Wet van 19 September 1945 betreffende de epuratie in zake burgertrouw en van artikel 4 van het Besluit-Wet van 27 Mei 1944 over de bevoegdheid der Krijgsraden;

Eerste tak:

Doordat het bestreden arrest toepassing deed tegenover eiser van de beschikkingen over de epuratie als wanneer het strafgerecht, bij hetwelk een der in het hoofdstuk II van titel 1 van boek II van het Wetboek van Strafrecht voorziene misdrijven ahangig was gemaakt, vrijspraak had verleend zonder deze beschikkingen op de beklaagde toe te passen, wat veronderstelt dat hij zich niet in een der daarin bedoelde gevallen bevond en,

Tweede tak :

Doordat de feiten die aanleiding gaven tot de inschrijving van aanlegger op de lijst der epuratie in zake burgertrouw als niet bewezen door het Krijgsgerecht werden verklaard;

Overwegende dat uit de vaststellingen van het bestreden arrest blijkt dat het feit, wegens hetwelk de Krijgsauditeur aanlegger op de bij artikel 4 van het Besluit-Wet d.d. 19 September 1945 voorziene lijst heeft geschreven, hetzelfde is als het feit wegens hetwelk aanlegger vroeger, onder de betichting van inbreuk op artikel 118 bis van het Strafwetboek, vóór het Militair Gerecht werd gedaagd en waarvan hij was vrijgesproken geweest bij het in kracht van gewijsde gegaan arrest dat op 17 October 1945 door het Militair Gerechtshof werd gewezen; dat dit laatste de artikelen 2 en 3 van het Besluit-Wet d.d. 19 September 1945 op aanlegger niet heeft toegepast;

Overwegende dat, luidens artikel 7 van dat Besluit-Wet, de Strafrechtbank bij wie een der in hoofdstuk II, van titel I van Boek II van het Wetboek van Strafrecht voorziene misdrijven ahangig is gemaakt, wanneer zij vrijspraak verleent om een andere reden dan de verjaring van de publieke vordering, artikelen 2 en 3 van ditzelfde Besluit-Wet op de beklaagde mag toepassen;

Overwegende dat uit het verslag aan de Regent, dat gezegd Besluit-Wet voorafgaat, blijkt, dat artikel 7 deze draagwijdte heeft dat een persoon, vervolgd wegens een bij Hoofdstuk II van titel I van boek II van het Strafwetboek voorzien misdrijf, vrijgesproken wordt, om een andere reden dan de verjaring van de publieke vordering, het de strafrechtbank is, bij wie het misdrijf is ahangig gemaakt, die oordeelt of de beklaagde, wegens hetzelfde feit, zonder rekening te houden met de rechtelijke omschrijving er van, moet vervallen worden van de in artikel 123 sexies van het Strafwetboek opgesomde rechten;

Dat, wijl het Militair Gerechtshof, in onderhavig geval, die vervallen verklaring niet had uitgesproken, het de Krijgsauditeur niet meer behoorde, aanlegger later, wegens hetzelfde feit, op de bij artikel 4 van het hiervoren aangehaald Besluit-Wet voorziene lijst te schrijven, en bijgevolg, het aan het Hof van Beroep evenmin behoorde te bevelen dat de naam van aanlegger op die lijst moest geschreven blijven;

Dat het middel gegrond is;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van het Hof van Beroep te Gent en dat melding er van zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Kosten ten laste van de Staat;

Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Brussel.

NOOT. — Het zou verkeerd zijn uit bovenstaand arrest te lezen, dat de bij artikel 7 van het Epuratiebesluit aan de strafrechter toegekende bevoegdheid om de vrijgesproken verdachte vervallen te verklaren van de in artikel 123 sexies Wetboek van Strafrecht opgenomen rechten, slechts dan de bevoegdheid van de krijgsauditeur krachtens artikel 4, om de betrokkene op de « epuratielijst » te plaatsen, zou uitsluiten, wanneer het betreft *hetzelfde feit* als datgene waarvan hij is vrijgesproken.

Niet uit het oog mag worden verloren, dat de casatierechter de formulering zijner beslissing pleegt te beperken binnen de grenzen van het bepaalde geval, dat aan zijn oordeel is onderworpen, en niet een verder strekkende uitspraak doet. In casu had de krijgsauditeur de betrokken persoon op de epuratielijst gebracht op grond van hetzelfde materiële feit, waarvan hij was vrijgesproken. Daartoe was hij niet bevoegd, zegt het Hof van Verbreking volkomen terecht, en door die bevoegdheid te aanvaarden heeft het Hof van Beroep artikel 7 geschonden.

Noch uit de tekst van artikel 7 van het Epuratiebesluit, noch uit de daarop betrekking hebbende passus van het verslag aan de Regent blijkt, dat de uitsluiting van de bevoegdheid van de krijgsauditeur door die van de strafrechter, slechts zou gelden wanneer « geëpureerd » wordt op grond van hetzelfde materiële feit, waarvan is vrijgesproken.

In verband met het verslag aan de Regent moet artikel 7 aldus worden gelezen : wordt de verdachte vrijgesproken van een hem ten laste gelegd misdrijf, als in dit artikel bedoeld, doch bevindt hij zich niettemin in een van de in de artikelen 2 en 3 genoemde gevallen, dan is alleen de strafrechter, met uitsluiting van de krijgsauditeur, tot toepassing van laatstgenoemde artikelen bevoegd.

Het slot van artikel 7 luidt : « ... indien hij (de beklaagde) zich in een der daarin bedoelde gevallen bevindt. » (« ... s'il (le prévenu) se trouve dans l'un des cas qui y sont visés. »). Het gaat er dus om, of de betrokkene verkeert in een der gevallen, in de artikelen 2 en 3 bedoeld.

Had de besluitwetgever de regel willen beperken tot het geval, dat de vervallenverklaring van rechten berust op hetzelfde materiële feit als waarvan vrijgesproken, dan had hij het aldus geformuleerd : « ... indien het feit, waarvan vrijspraak is verleend, een der in de artikelen 2 en 3 bedoelde gevallen oplevert. » (« ... si le fait pour lequel il a été acquitté constitue un des cas visés aux articles 2 et 3. »).

Bij de redactie van artikel 7 is het niet de vraag of datzelfde feit een van de gevallen van de artikelen 2 en 3 oplevert, doch of de vrijgesproken beklaagde zich bevindt in een der daarin bedoelde gevallen.

Duidelijk in dezelfde zin de desbetreffende passus van het verslag aan de Regent : « ... de op strafrechtelijk gebied vrijgesproken beklaagde kan zich niettemin in een van de bij het ontwerp van besluitwet voorziene onderstellingen van gemis aan burgerzin bevinden. » (« ... le prévenu acquitté sur le plan pénal peut se trouver néanmoins dans l'une des hypothèses d'incivisme prévues par le projet d'arrêté-loi. »).

Bevindt de vrijgesproken verdachte zich dus in een van de gevallen, bedoeld in de artikelen 2 en 3, onverschillig of dit is ten gevolge van het hem te laste gelegde feit, waarvan hij is vrijgesproken of van enig ander feit, dan is alleen het strafrechtelijk college,

met uitsluiting van de krijgsauditeur, bevoegd tot vervallenverklaring van de in artikel 123 sexies Wetboek van Strafrecht opgesomde rechten.

Voor de toekomst heeft artikel 7, lid 2, van de Wet betreffende de epuratie in zake burgertrouw van 14 Juni 1948 tot vervanging van het bij die wet afgeschafte Wetsbesluit van 19 September 1945 het verval van de epuratie-bevoegdheid van de krijgsauditeur in dergelijke gevallen enigszins beperkt.

Het tweede lid van artikel 7 der nieuwe wet heeft zijn ontstaan te danken aan een amendement van de Commissie van Justitie van de Senaat; deze wilde voor de toekomst uitdrukkelijk bepalen, dat de krijgsauditeur in dergelijke gevallen niet meer bevoegd zou zijn tot plaatsing op de epuratielijst. Het door de Commissie voorgestelde tweede lid luidde in de oorspronkelijke redactie als volgt: « Wanneer het rechtsprekend rechtscollege van die vrijheid geen gebruik heeft gemaakt, behoort het de krijgsauditeur niet meer het hem bij artikel 4 verleende recht uit te oefenen. » (Franse tekst: « Lorsque la juridiction de jugement n'a pas fait usage de cette faculté, il n'appartient plus à l'Auditeur Militaire d'exercer le droit lui conféré par l'article 4. »)

Nadat het wetsontwerp, om redenen buiten de te dezer plaatse behandelde kwestie gelegen, op 31 Juli 1947 door de Senaat opnieuw verwezen was naar de Commissie van Justitie, was inmiddels de heer Rolin, lid dezer Commissie, de mening toegedaan, dat zodoende in vele gevallen inschrijvingen op de epuratielijsten nietig zouden moeten worden verklaard. Ingevolge een amendement Rolin, door de Commissie van Justitie overgenomen, werd het tweede lid van art. 7 gewijzigd zoals het thans luidt: « Wanneer het rechtsprekend rechtscollege, uitspraak doende na de inwerkingtreding van deze wet, het verval niet heeft uitgesproken, behoort het aan de krijgsauditeur niet meer het hem bij artikel 4 verleende recht uit te oefenen voor feiten waaromtrent de beklagde uitgenodigd werd om uitleg te verschaffen voor het rechtsprekend rechtscollege. » (Franse tekst: « Lorsque la juridiction de jugement, statuant postérieurement à l'entrée en vigueur de la présente loi, n'aura pas prononcé la déchéance, il n'appartiendra plus à l'auditeur militaire d'exercer le droit qui lui est conféré par l'article 4 pour des faits sur lesquels l'inculpé aura été invité à s'expliquer devant la juridiction de jugement. »)

Overduidelijk is deze bepaling niet; in ieder geval is de uitsluiting van de auditoriale epuratie-bevoegdheid niet beperkt tot het feit, dat aan de betrokkene was te laste gelegd en waarvan hij is vrijgesproken, doch slaat zij op alle feiten, « waaromtrent de beklagde uitgenodigd werd om uitleg te verschaffen » voor de strafrechter.

Wat er ook van zij, artikel 7, lid 2, van de nieuwe Epuratielwet geldt alleen voor de toekomst, d.i. voor de tijd na de invoering dezer wet; een interpretatieve wetsbepaling ten aanzien van artikel 7 van het ingetrokken wetsbesluit is het tweede lid van artikel 7 van de nieuwe wet *niet*. Voor de gevallen, waarin de strafrechter uitspraak heeft gedaan onder vigueur van het thans buiten werking getreden Wetsbesluit, blijft gelden hetgeen hierboven werd opgemerkt: bij vrijpraak van de beklagde is alleen de strafrechter, met uitsluiting van de krijgsauditeur, bevoegd de betrokkene vervallen te verklaren van rechten op een der gronden, in de artikelen 2 en 3 van het Wetsbesluit opgenomen. Doordat de krijgsauditeur een strafzaak wegens een der in Hoofdstuk II, Titel I, Boek II van het Wetboek van Strafrecht bedoelde misdrijven tegen de betrokkene heeft aanhangig gemaakt,

heeft hij zijn bevoegdheid verloren diens naam op de epuratielijst te plaatsen, onverschillig in welk der in de artikelen 2 en 3 van het Wetsbesluit bedoelde gevallen de vrijgesproken beklagde zich bevindt.

Slechts in één enkel geval behoudt de krijgsauditeur zijn epuratie-bevoegdheid, n.l. wanneer de vrijpraak geschied is wegens de verjaring van de strafvordering. (Vgl. het hieronder opgenomen arrest van het Hof van Verbreking van 24 Mei 1948.)

Opgemerkt moge nog worden, dat het tweede lid van artikel 7 van de thans ingevoerde Epuratielwet praktisch van weinig betekenis zal zijn, daar de bevoegdheid van de krijgsauditeur tot plaatsing op de epuratielijst bij artikel 5 tot enkele uitzonderingsgevallen is beperkt.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 24 Mei 1948.

Voorzitter: M. Wouters.

Raadsheer-verslaggever: M. De Clippele.

Eerste advocaat-generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Epuratie. — Vrijpraak wegens verjaring van de strafvordering. — Krijgsauditeur blijft bevoegd tot plaatsing van betrokkene op de epuratielijst.

Bij vrijpraak wegens verjaring van de strafvordering mist art. 7 van het wetsbesluit betreffende de epuratie in zake burgertrouw van 19 September 1945 toepassing en is de strafrechter niet bevoegd tot vervallenverklaring van rechten; de krijgsauditeur blijft evenwel bevoegd tot plaatsing van betrokkene op de epuratielijst.

De Vriendt G. t/ Procureur-generaal te Gent

Gelet op het bestreden arrest op 9 Januari 1948 gewezen door het Hof van Beroep te Gent;

Over het eerste middel: schending van de overheersing van de strafvordering op de burgerlijke vordering en van het gezag van gewijsde vloeiend uit artikel 4 van de wet van 17 April 1878 en voor zoveel nodig uit artikel 1351 van het Burgerlijk Wetboek en meer bijzonderlijk schending van artikel 7 van het Besluit-Wet van 19 September 1945 betreffende de epuratie in zake burgertrouw en van artikel 4 van het Besluit-Wet van 27 Mei 1944 over de bevoegdheid der Krijgsraden, doordat het bestreden arrest toepassing deed tegenover eiser van de beschikkingen over de epuratie, dan wanneer het Krijgsgerecht, bij hetwelk een der in hoofdstuk II van titel 1 van boek II van het Wetboek van Strafrecht voorziene misdrijven aanhangig was gemaakt, vrijpraak verleende om reden van verjaring van de publieke vordering;

Overwegende dat uit het bestreden arrest blijkt dat het Militair Gerechtshof, bij arrest d.d. 22 Mei 1947, na te hebben vastgesteld dat het eiser ten laste gelegd feit alleen een misdrijf kon uitmaken tegen artikel 1 der wet van 22 Maart 1940, betreffende de verdediging van de nationale instellingen, beslist heeft dat de publieke vordering door verjaring vervallen was;

Overwegende dat artikel 7 van het Besluit-Wet d.d. 19 September 1945, in het middel aangeduid, de militaire rechtsmacht alleen machtigt om te oor-

delen of de betichte zich al dan niet bevindt in een der gevallen bedoeld door artikelen 2 of 3, wanneer die rechtsmacht vrij spraak verleent, om een andere reden dan de verjaring van de publieke vordering, wegens een misdrijf bepaald in hoofdstuk II van titel I van boek II van het Wetboek van Strafrecht;

Waaruit volgt dat het bestreden arrest, door te beslissen dat ter zake hogergemeld artikel 7 van geen toepassing was en dat artikelen 4, 5 en 6 van hetzelfde Besluit-Wet toepasselijk waren, geen der in het middel aangeduide wetsbepalingen heeft geschonden;

Over het tweede middel : (zonder belang);

Om die redenen .

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

NOOT. — Zie het hiervóór gepubliceerde arrest met reet.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 5 Juli 1948.

Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-verslaggever : M. de Clippele.

Eerste advocaat-generaal : M. Hayoit de Termicourt

Voorziening in verbreking. — Wat moet krachtens art. 418 Sv. betekend worden ?

Voldoet niet aan het voorschrift van art. 418 van het wetboek van strafvordering, de betekening bij deurwaardersexploot van een verklaring, luidende dat het O.M. « zich op... in verbreking voorzien heeft tegen... ». De eis tot verbreking zelf moet betekend worden.

Procureur des Konings te Brugge t/Janssens Jean

Gelet op het bestreden vonnis op 8 April 1948 gewezen door de Correctionele Rechtbank van Brugge, zetelend in graad van Beroep;

Over de ontvankelijkheid van de voorziening :

Overwegende dat het Openbaar Ministerie, aanlegger in verbreking, bij exploot van deurwaarder, zich beperkt heeft aan verweerder een verklaring te betekenen luidende « dat het zich op 17 April 1948 in verbreking voorzien heeft tegen het vonnis verleend op 8 April 1948 door de Correctionele Rechtbank te Brugge, zetelende in graad van beroep, in zake van betekende Janssens »;

Overwegende dat die betekening niet voldoet aan de voorschriften van artikel 418 van het Wetboek van Strafvordering luidens hetwelk — in criminele, correctionele of politiezaken — de eis zelf in verbreking moet betekend worden aan de partijen waartegen hij gericht is;

Waaruit volgt dat de voorziening niet ontvankelijk is;

Om die redenen :

Verwerpt de voorziening;

Laat de kosten ten laste van de Staat.

HOF VAN BEROEP TE GENT

Kamer van Inbeschuldigingstelling. — 4 Mei 1948.

Voorzitter M. Verbeke

Raadsheren : M.M. Van Wetter en Van Mallegheem.

Advocaat-generaal : M. Delahaye.

Pleiters : Mrs De Bie, Lejeune, Van Audenhaeghe, De Vos.

Diefstal. — Ondeugdelijke poging : wanneer de weg te nemen zaak zich niet bevindt waar de verdachte ze wilde weghalen. — Voor bedrieglijke wegneming is als bestanddeel vereist, dat zij geschiedt buiten weten en tegen de wil van beschuldigde.

Het bedrieglijk wegnemen is onmogelijk, wanneer het voorwerp, dat de dader bedoelt weg te nemen, zich niet bevindt ter plaatse, waar hij het meende te zullen vinden, en kan dus niet vallen onder het delict diefstal, in de strafwet voorzien. De poging daartoe is dus evenmin strafbaar.

Voor de bedrieglijke wegneming is als bestanddeel vereist, dat zij geschiedt buiten weten en tegen de wil van de benadeelde. Dit bestanddeel ontbreekt, wanneer de betrokkene medewerkt aan de voorbereiding van de daad, ook al doet hij dat om de dader in de val te lokken.

O. M. t/ K. en cs.

I. — Wat betreft de telastlegging I. A, ten laste gelegd van K..., M..., P...;

Overnemende de beweegredenen van het geschreven rekvisitorium van de heer Procureur-generaal, overwegende nochtans dat uit de stukken van het onderzoek niet blijkt dat de drie voornoemde verdachten de doodslag op de persoon van Ally August, waarvan zij beschuldigd zijn, hebben beraamd; dat de telastlegging desbetreffende dient verbeterd zoals het hierna zal worden gezegd;

II. — Wat betreft de telastlegging II, D, in verband met hogergemelde telastlegging I, A, en ten laste gelegd van Van d... omschreven en verbeterd zoals het hierna zal gezegd worden;

Overnemende de beweegredenen van het geschreven rekvisitorium van de heer Procureur-generaal;

III. — Wat betreft de telastlegging I, B, II, C, ten laste gelegd van K..., M..., P..., A..., R..., V... en S..., mits gaders de telastlegging II, D, in verband met gemelde telastleggingen I, B, en II, C, en ten laste gelegd van Van d...;

Overwegende dat door het onderzoek en de bekentenissen der verdachten vastgesteld is geweest dat wanneer de verdachten het plegen van de beroving der rantsoeneringszegels der gemeente Lovendegem beoogd hebben, zij in onderhandeling met de hulpveldwachter P. gekomen zijn en hem hebben gevraagd hen hulp te verlenen en hen het plegen van hun ontworpen misdrijf te vergemakkelijken;

Overwegende dat gezegd veldwachter bij een verdichte toetreding zijn hulp en medewerking beloofde, maar aanstonds over het hem gedane voorstel verslag deed aan de burgemeester der gemeente Lovendegem; dat deze laatste aan de veldwachter toelating verleende om in het spel der verdachten te gaan, in onderhandeling met hen te treden en in

gemeen overleg met hen alle maatregelen te treffen zagezegd van aard de ontworpen bedrieglijke wegneming te verwezenlijken;

Dat dag en uur mitsgaders omstandige bijzonderheden tussen veldwachter en verdachten geregeld werden en onder ander aan verdachten bericht werd gegeven dat de deur van het gemeentehuis opengelaten zou worden en dat de rantsoeneringszegels, buit door de verdachten belust, geplaatst zou worden in een lokaal en op een plaats bepaald en beschreven in een koffer ingehouden, waarvan de afhaling zee gemakkelijk zou zijn;

Dat enige uren voor de aanslag de veldwachter aan de verdachten heeft bevestigd dat al de overwogen maatregelen getroffen waren en dat indien hij toeval, welke hindernis ook moest opkomen zij ervan verwittigd zouden worden door een bepaald teken door hem zelf, veldwachter gegeven;

Overwegende dat intussen de burgemeester der gemeente dit alles ter kennis van het Hoofd der Rijkswacht van Eekloo heeft gebracht en in overeenstemming met hem een hinderlaag op touw heeft gezet ten einde de boosdoeners te vatten op het ogenblik zelf waarop zij tot het begin van de uitvoering van hun slag overgegaan zouden zijn;

Overwegende dat de koffer waarvan de dieven zich meester moesten maken niets anders dan papieren zonder waarde bevatte en dat geen enkel rantsoeneringszegel noch ook zekere bankbrieven waarvan de veldwachter aan de verdachten de vangst had laten verwachten in de koffer ingehouden waren doch zorgvuldig in ene andere plaats van het gemeentehuis in veiligheid waren gebracht;

Overwegende dat de boosdoeners, vaststellende dat de beloften van de veldwachter gehouden waren en de hinderlaag niet hebbende voorzien, door de opengelaten ingangsdeur het gemeentehuis binnen drongen, zich begeven naar het lokaal waar de weg te nemen koffer gelegen was, de deur van dit lokaal poogden open te breken, toen zij zich plotseling tegenover Rijkswachters bevonden, die een einde stelden aan hun misdadige bedrijvigheid zonder nochtans te gelukken hen dadelijk aan te houden;

Overwegende dat bij vordering dd. 12 April 1948 de heer Procureur-generaal de verwijzing van de zeven eerste verdachten naar het Assisenhof van Oost Vlaanderen vordert wegens hoger beschreven feiten gekwalificeerd « poging tot bedrieglijke wegneming met verzwarende omstandigheden begaan » en van de achtste verdachte als medeplichtige aan dit misdrijf;

Overwegende dat de bedrieglijke wegneming de vangst van eens anders zaak onderstelt, maar dat opdat het misdrijf mogelijk weze, het noodzakelijk is dat de opgezochte zaak zich bevindt waar de wegnemer ze komt vangen; dat indien de zaak op deze plaats niet ligt en dat de boosdoener ze niet kan vinden, de wegneming onmogelijk voorkomt;

Overwegende dat de rantsoeneringszegels enige voorwerpen door de verdachten opgezocht, met gebeurlijke zekere bankbrieven, zich niet bevonden op de plaats waar de verdachten ze kwamen halen en waar hen gezegd was geweest dat zij aldaar zouden gelegen hebben; dat indien zij in hun daad

door de rijkswachters niet gestoord waren geweest, de verdachten zich in de onmogelijkheid zouden bevonden hebben de eens anders opgezochte zaak weg te nemen;

Dat de onmogelijke bedrieglijke wegneming door de strafwet niet wordt voorzien en beteugeld en dat de poging van een dusdanige wegneming evenmin strafbaar is;

Overwegende dat zonder de feiten, die tot het gevolg aanleiding hebben gegeven, anders voor te dragen dan ze gebeurd zijn, het onmogelijk is aan te nemen, dat de verdachten nochtans een strafbare poging tot diefstal hebben gepleegd om dat het mogelijk is dat de opgezochte en gretig begeerde voorwerpen niet vindende op de aangewezen plaats zij ze misschien op een andere plaats zouden gevonden hebben of andere voorwerpen hadden kunnen wegnemen dan deze die zij eerst besloten hadden te onvreemden en dat op geen enkel ogenblik zij het inzicht hebben gehad weg te nemen;

Overwegende dat moest men aannemen dat de onmogelijkheid de wegneming der zegels te plegen, slechts betrekkelijk was en onvoldoende om aan het misdrijf een niet strafbaar karakter te verlenen men dan ook aannemen moet dat bij gebrek aan te stelen voorwerp, het misdrijf waaraan de verdachten zich zouden plichtig gemaakt hebben niets anders is dan een poging tot poging tot diefstal deze poging tot diefstal geopenbaard door uitwendige daden, welke een begin van uitvoering dezer uitmaakten en welke alleen wegens omstandigheden, onafhankelijk van de wil van de verdachten werden gestaakt of hun uitwerking hebben gemist, niets anders is dan een poging tot poging tot diefstal (tentative de tentative) en dat een dusdanig misdrijf door de wet niet is voorzien;

Overwegende dat de bedrieglijke wegneming de vangst van eens anders zaak onderstelt buiten het weten en tegen de wil van de benadeligde persoon of dezer vertegenwoordiger die voor haar de zaak houdt;

Dat waar de benadeligde bewust, wetende dat een boosdoener zijn huis zal binnendringen ten einde een bepaald misdrijf te plegen, in overleg met hem de ontworpen slag bewerkstelligt en de omstandigheden ervan regelt, het niet buiten zijn weten en tegen zijn wil is dat zijn zaak in gevaar wordt gebracht; dat hij het slachtoffer niet kan zijn van een diefstal die hij zelf heeft geregeld;

Dat wel is waar beoogt hij niet zich de zaak te laten beroven en door zijn onderrichtingen aan de boosdoener gegeven, aan het misdrijf deelneemt en tot het plegen van het misdrijf aanzet alleen om de boosdoener te doen aanhouden; maar dat zijn daad, gevolgd door de hinderlaag die hi' spant aan de diefstal een wezenlijk element van zijn bestaan wegneemt te weten dat het misdrijf gepleegd werd buiten het weten en tegen de wil van de benadeligde; dat zonder dit bestanddeel het betwist feit geen bedrieglijke wegneming kan uitmaken;

Overwegende dat zeker ook de daders van de telastgelegde poging tot diefstal onwetend waren dat zij door de hulpveldwachter P. bedrogen waren en dat zij in een hinderlaag moesten vallen en dat aldus in hun hoofde al de bestanddelen van het

misdrijf verenigd waren, maar dat zij niet waren verenigd in hoofde van het zagezegde slachtoffer van de poging tot diefstal;

Dat het de vereniging van al de bestanddelen van een misdrijf in hoofde van de dader en in hoofde van het slachtoffer is, die het misdrijf strafbaar maakt;

Overwegende dat alles wel ingezien, de medewerking, de hulp, de onderrichtingen door het gemeentebestuur van Lovendegem en de rijkswachters aan de verdachten gegeven, aan de feiten van de telastlegging het karakter hebben ingeprent van simulacre van een poging tot diefstal, dat niet strafbaar is zo als een wezenlijke poging het zou zijn;

Overwegende dat dit besluit niet ontzenuwd wordt door de overweging dat de daders, ondanks de hinderlaag, eventueel zich hadden kunnen meesters maken van de zegels die zij kwamen beroven, maar dat in dit mogelijk geval dat zich heeft voorgedaan, de vooruitzichten van de zagezegde benadelige overschreden waren zonder dat de betreuwenswaardige verdwijning der zegels het karakter van simulacre van het misdrijf gewijzigd zou hebben;

Overwegende dat in alle geval, zo de telastlegging van poging tot diefstal ten laste der verdachten niet moet weerhouden worden, het zelfde niet dient gezegd wat betreft de andere telastleggingen waaraan, tijdens hun aanslag, de verdachten zich hebben plichtig gemaakt;

Overwegende dat uit deze overwegingen blijkt dat aangaande de telastleggingen omschreven onder litt. B, II C en gedeeltelijk II D van het rekwisitorium van de heer Procureur generaal, er generlei spoor ontdekt wordt van een door de wet voorzien misdrijf;

Om deze redenen :

Het Hof;

Kamer van Inbeschuldigingstelling;

Gelet op artikel 13 der wet van 15 Juni 1935 227, 229, 231, 233 van het wetboek van strafvordering;

Verklaart dat wat betreft de telastleggingen omschreven in het rekwisitorium van de heer Procureur generaal onder litt. I B, II C en de telastlegging II D in verband met gemelde telastleggingen I B, en II C, er generlei spoor wordt ontdekt van een door de wet voorzien misdrijf, verleent ten voordele van de acht verdachten een beslissing van buitenvervolgving en beveelt dat zij in vrijheid zullen gesteld worden indien zij uit hoofde van andere oorzaak niet moeten aangehouden blijven;

Verklaart dat tegenover K..., M..., P... en Vand... voldoende bezwaren zijn om de hierna bepaalde inbeschuldigingstelling te wettigen.

Tegenover . K..., M..., P...;

— te Lovendegem, in de nacht van 2 op 3 December 1946, als daders om de misdaad uitgevoerd te hebben of aan de uitvoering er van rechtstreeks medegewerkt te hebben, hetzij om, door welke daad ook, tot de uitvoering zodanig hulp verleend te hebben, dat zonder hun bijstand, de misdaad niet kon gepleegd worden.

Doodslag dit is : vrijwillig met het oogmerk om te doden, doding gepleegd te hebben op de personen van Ally August René;

Met samenhang.

Tegenover : Vand... :

B — te Brussel of ergens in het Rijk, sinds min dan drie jaar, voor 7 December 1946, zich schuldig te hebben gemaakt aan daden van medeplichtigheid aan de misdrijven voorzien onder de beschuldiging A, om bekend zijnde met het misdadig gedrag van de boosdoeners K..., M..., P... die roverijen plegen of gewelddaden tegen de openbare rust, tegen personen of eigendommen, hun gewoonlijk een verblijf, een schuil of vergaderplaats te hebben verschaft :

Feiten A en B voorzien en met lijfstraffen betuigd ingevolge artikelen 66, 67, 68, 69, 392, 393, van het strafwetboek.

Doet te niet het bevel tot blijfneming tegen de verdachten K..., M..., P... en Vand....

Verleent tegenover de zelfden een nieuw bevel tot blijfneming wegens de verbeterde telastleggingen A en B.

medebrengende dat :

Beveelt de onmiddellijke uitvoering van gezegde beschikkingen tot blijfneming met bevel om de vier beschuldigten te brengen naar het huis van justitie, gevestigd bij het Hof naar hetwelk zij verwezen worden;

Verwijst de vier verdachten naar het Assisenhof van Oost Vlaanderen als beschuldigd van de misdaden hoger omschreven om er, volgens de wet gevonden te worden.

NOOT. — Het hierboven gepubliceerde arrest van de Kamer van Inbeschuldigingstelling te Gent, geeft aanleiding tot de volgende beschouwingen :

I. Wanneer de Kamer van Inbeschuldigingstelling een verzwarende omstandigheid van het misdrijf verwijert, geeft het Hof aan het feit een voorlopige kwalificatie die noch het Openbaar Ministerie, noch de rechter bindt.

Het Hof van Assisen zou dus de beschuldigten wegens moord kunnen veroordelen, alhoewel het arrest van verwijzing alleen de vrijwillige doodslag heeft weerhouden en de voorbedachtheid van de hand heeft gewezen.

Het Hof van Verbreking heeft meermalen in deze zin beslist. (Verbr. Fr. 15.2.1853, D. 1853-5-122; Verbr. Fr. 10.3.1859, D. 1859-5-215; Verbr. 7.3.1870, Pas. 1870-1-285; Verbr. 9.3.1914, Pas. 1914-1-139; id. 27.2.1922, Pas. 1922-1-170; id. 23.5.1927, Pas. 1927-1-233; id. 5.12.1939, Pas. 1939-1-505; id. 3.6.1942, Pas. 1942-1-143; id. 11.11.1942, Pas. 1942-1-281; id. 8.3.1948, in zake Isard.)

Ter zake is het Hof van Assisen van Oost-Vlaanderen deze stelling bijgetreden en heeft een der beschuldigten wegens moord ter dood veroordeeld (arrest 8 Juli 1948).

II. Het Hof van Beroep aanziet als een onmogelijke poging tot diefstal « wanneer de opgezochte zaak zich niet bevindt waar de wegnemer ze komt vangen ».

Het neemt aan dat, wanneer de zaak zich niet bevindt in een bepaalde plaats van het huis, waar de dieven meenden het voorwerp te vinden, de poging tot diefstal onmogelijk was.

Door zeer ernstige auteurs wordt beweerd dat zelfs het volstrekt onmogelijke misdrijf (bv. de inbraak in een huis waar zich niets bevindt dat kan gestolen worden) strafbaar is omdat de voltooiing van het misdrijf in een dergelijk geval werd gestaakt door

omstandigheden onafhankelijk van de wil van de dader en dat het misdrijf dus als poging, ingevolge artikel 51 van het Strafwetboek, strafbaar is.

Het is de subjectieve theorie der poging vooropgezet o.m. door de heer Paul Le Clercq (Rev. Droit Pénal, 1907, 145 en volgende met talrijke verwijzingen) en Garçon (Droit Pénal, art. 2 en 3, nr. 114).

De klassieke theorie volgt weliswaar deze zienswijze niet. Zij maakt een onderscheid tussen een volstrekt onmogelijk misdrijf en een betrekkelijk onmogelijk misdrijf.

Volgens deze leer is het volstrekt onmogelijk misdrijf niet strafbaar. Wanneer daarentegen het plegen van het misdrijf slechts betrekkelijk onmogelijk was (bv. omdat het begeerde voorwerp, alhoewel bestaande zich niet meer bevindt of zich niet meer bevond op de plaats waar de misdadigers meenden het te kunnen vinden of wanneer de boosdoeners de tijd of de gelegenheid niet hadden hun opzoekingen door te drijven) wordt aangenomen dat de poging strafbaar is. Alle auteurs gaan hieromtrent akkoord. (Garraud, Droit Pénal I, 208; Nijpels en Servais, art. 51 en 53, nr. 11; Haus I, nr. 204; Rép. Prat. Ve Infractions, nr. 327 en volgende; P. B. Ve Tentative nr. 71; Rolin R. D. P. 1908, 281; Beltjens Encycl. Droit crim. I art. 51, nr. 9; Braas, Droit Pénal, 99; Chauveau en Hélie I, nr. 586-3).

Nijpels en Servais (loc. cit.) zeggen terecht: « Si l'on avait laissé le délinquant continuer à réaliser ses desseins, il eut fini par trouver quelque chose à voler et il l'eut pris ».

De rechtspraak geeft een kenschetsend voorbeeld van een geval van betrekkelijke onmogelijkheid. Een gauwdief werd betrapt terwijl hij de hand in de zak van zijn slachtoffer had. De zak was ledig. Niettemin werd verdachte veroordeeld wegens poging tot diefstal omdat, ware hij in zijn werk niet gestoord geweest, hij eindelijk iets zou gevonden hebben in de zak van een of ander slachtoffer (Verbr. Fr. 4.1.1895, D. 1896-1-21).

Het arrest van de Kamer van Inbeschuldigingstelling druist dus in, niet alleen tegen de subjectieve theorie der onmogelijke poging, maar eveneens tegen de algemene aangenomen stelling der klassieke leer en moet als een alleenstaande beslissing aangezien worden, die in rechte niet genoegzaam gemotiveerd is om op te wegen tegen de bestaande rechtsleer en rechtspraak.

III. Volgens hetzelfde arrest zou de diefstal slechts strafbaar zijn wanneer hij gepleegd wordt « buiten het weten en tegen de wil van de benadeelde ».

Wanneer een wegneming geschiedt ingevolge de wil van de eigenaar, bestaat er geen *contrectatio rei* en is het feit dan ook niet strafbaar.

Aldus is er geen misdrijf wanneer de eigenaar een voorwerp vrijwillig overhandigt of laat overhandigen aan een dief (zie voorbeeld aangehaald door Beltjens, art. 466, nr. 7); (zie nochtans betwisting onder Nijpels en Servais, art. 461, nr. 29 en Faustin Hélie, *Pratique criminelle* II, nr. 713).

Om strafbaar te zijn moet de diefstal nochtans niet geschieden « buiten het weten » van de eigenaar.

Dergelijke voorwaarde staat niet in de wet en kan niet vereist worden omdat, ter gelegenheid van alle diefstallen gepleegd met geweld, de voorwerpen ontstolen worden in het bijzijn, dus met het weten, van de rechtmatige eigenaar.

De wegneming is eveneens strafbaar wanneer zij geschiedt in afwezigheid van de eigenaar, alhoewel deze laatste van te voren wist dat een diefstal zou gebeuren en geen maatregelen getroffen heeft om hem te verhinderen.

Garçon (Droit Pénal art. 379, nr. 302) haalt een voorbeeld aan, geput uit de rechtspraak: A. verdenkt B van oneerlijkheid. Ten einde B op de proef te stellen legt hij een bepaald voorwerp op een bepaalde plaats binnen het bereik van B die het zich toeëigent. De rechtbank oordeelde dat de wegneming gebeurde met het weten van A, doch tegen zijn wil en veroordeelde B uit hoofde van diefstal.

Anders zou het er om kunnen gaan in geval van uitdaging (provocatie) van de eigenaar. Het Hof te Gent schijnt nochtans deze theorie ter zake niet te hebben weerhouden in de motivering van zijn arrest.

Pedro Delahaye.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer. — 16 Juni 1948.

Voorzitter: M. Pouppez de Kettenis.

Raadsheren: M.M. Hennequin de Villermont en Rutsaert.

Advocaat-generaal: M. De Vooght.

Pleiters: Mrs Van Oekel, Kesteman en Cuvelier.

Eigenhandig testament. — Uitlegging van een onduidelijke beschikking.

Eigenhandig testament, waarbij, naast de making van zes bijzondere legaten, bepaald is: « je donne et lègue tout l'avoir qui restera après le vente de la maison (...), les meubles et autres objets, se trouvant dans ma propriété (...), est à partager entre ... Tous et chacun des legs, sans aucune exception, stipulés par les présentes, sont faits par préciput et hors part ».

Na het opmaken van dit testament verwierf de erflater nog andere eigendommen. In afwijking van het bestreden vonnis (zie hierna) verklaart het Hof bovenstaande testamentaire bepaling aldus, dat de erflater met de woorden: « Je donne et lègue tout l'avoir qui restera... » bedoeld heeft haar geheel vermogen (na uitbetaling van de bijzondere legaten), mede omvattende de goederen verkregen na de dagtekening van het testament, te vermaken aan de vernoemde bevoorrechten, zodat deze als algemene legatarissen moeten worden beschouwd.

Hieraan doet niet af de « clause de préciput » vervat in de laatste zin van de hierboven aangehaalde testamentaire beschikking, daar deze clause op andere wijze moet worden uitgelegd (zie nader het arrest).

Dassonville en Cs. t./ Carlier.

Gezien het op 10 October 1946 ingesteld beroep tegen een vonnis van 28 Juni 1946 der rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen;

Overwegende dat dit beroep als ontvankelijk voorkomt en er toe strekt het vonnis te horen te niet doen en beroepene te horen afwijzen van hare eis tot vereffening en deling der nalatenschap van wijlen Dassonville Berthe, weduwe Penninck;

Overwegende dat beroepers beweren tot algemene legatarissen te zijn aangesteld geworden bij eigenhandig testament van 20 Juni 1935, en dat op grond dezer beschikking het geheel der nalatenschap hun toekomt, met uitzondering van de in zelfde testament vermaakte « particuliere » legaten;

Overwegende dat het besproken testament na de opsomming van zes particuliere en niet betwiste legaten, in volgende termen is opgesteld: « Je donne et lègue tout l'avoir qui restera après la vente de la maison (après entente avec la société hypothécaire) les meubles et autres objets se trouvant dans ma propriété, 22, rue Van Dyck, à Anvers, est à partager entre Madame Veuve Albert Casens, née Emma Dassonville, négociante, 55, rue de la gare à Roubaix (France), Monsieur Victor Dassonville, fabricant, 19, rue de la Ruelle à Gand et Mademoiselle Henriette Carlier, docteur en médecine à Lincé-Sprimont. Tous et chacun des legs, sans aucune exception, stipulés par les présentes sont faits par précéput et hors part »;

Overwegende dat, bij het opsporen van de wil van de erflaatster men tot de conclusie komt dat deze laatste door bovenaangehaalde clausele de « roeping » tot erfenis van haar patrimoniud aan de drie genoemde personen heeft toegekend deze testamentaire toewijzing de wettelijke evolutie vervangend of uitsluitend, dat deze « roeping » uit de termen blijkt « je donne et lègue tout l'avoir qui restera après la vente de la maison... les meubles et autres objets... » in hare bedoeling dan een wijze zal zijn *tager entre* » (zie Kluyskens, Schenkingen en Testamenten, bl. 287);

Overwegende dat door de inleidende woorden « Je donne et lègue » de erflaatster het zwaarwichtig karakter blijkt te onderlijnen van de beschikking die volgt, in welke beschikking de termen « les meubles et autres objets... » na de uitdrukking « tout l'avoir... » met een exemplatief karakter voorkomen;

Overwegende dat partijen niet schijnen te betwisten dat bij het opmaken van het testament in 1935, heel het vermogen van de erflaatster in haar eigendom, 22, Van Dyckstraat, gelegen was, zodat de toevoeging van de termen « les meubles et autres objets... » in hare bedoeling dan een wijze zal zijn geweest van te onderlijnen dat heel haar patrimonium, met uitzondering van de vooraf opgesomde particuliere legaten, aan beroepsters toekwam;

Overwegende dat de omstandigheid dat het vermogen van de erflaatster groter zou geweest zijn bij haar overlijden dan ten tijde van het opstellen van het testament, niets aan de draagwijdte van dit laatste verandert; dat, van de ogenblik af dat het testament de roeping omvat tot het gebeurlijk verkrijgen van al de goederen van de erflaatster, al was het dan ook onder last verschillende legaten ten bijzondere titel uit te keren, door deze « roeping », of aanstelling tot algemene legatarissen, over de goederen beschikt werd die zich ten tijde van het overlijden, in de nalatenschap zouden bevinden;

Overwegende dat boven omschreven inzicht van de erflaatster niet in twijfel mag worden gebracht door de vrijstelling van inbreng: tous et chacun des legs, sans aucune exception... sont faits par précéput et hors part » (clause de précéput); dat indien dergelijke clausele geen zin heeft waar het alleen zou gaan om benoeming van algemene legatarissen, in onderhavig geval zij haar uitleg vindt in de omstan-

digheid dat een van de algemene legatarissen tevens legataris is ten bijzonderen titel, en de erflaatster aldus blijkt te hebben willen onderlijnen, dat ook het aan deze persoon vermaakte legaat ten particulieren titel, bij vooruitmaking en buiten erfdeel gedaan wordt en dus niet op haar aandeel in het algemeen legaat in rekening moet gebracht worden; van daar de uitdrukking « tous et chacun des legs, sans aucune exception »;

Overwegende dat men, in de tegenovergestelde interpretatie tot het besluit zou komen dat door deze laatste woorden de erflaatster de normale brede draagwijdte van het voorafgaand collectief legaat beperkt heeft en aldus van een algemeen legaat een legaat ten bijzondere titel gemaakt, wat in onderhavig geval hare bedoeling niet blijkt geweest te zijn;

Om deze redenen :

Het Hof, gezien artikel 24 der wet van 15 Juni 1935;

Rechtdoende bij tegenspraak;

Doet het vonnis a quo te niet, verklaart de door beroepene ingestelde oorspronkelijke vordering ongegrond;

Veroordeelt beroepene tot de kosten van beide aanleggen.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer. — 28 Juni 1946.

Voorzitter : M. Stellfeld.

Rechters : M.M. Ooms en De Schrijver.

Pleiters : Mrs Mathei en Vermynen loco Van Oekel.

Carlier t./ Dassonville en Cs.

(.....)

Overwegende dat de verweerders aanvoeren dat zij ingevolge het hierna besproken testament, universele legatarissen zijn, wijs oorspronkelijke eiseres, een onder de wettelijke erfgenamen van de aflijvige, haar rechten van collaterale erfgename doet gelden opdat, na uitvoering der particuliere legaten die in het testament opgesomd zijn, de verdeling van het overige der nalatenschap gebeuren zou bij toepassing en in uitvoering der wettelijke bepalingen waardoor de stof beheerst wordt;

Overwegende dat het testament waarvan de regelmatigheid niet in betwisting is, na aanbieding aan de voorzitter der arrondissementsrechtbank te Gent, en rangschikking onder de minuten van notaris Meester R. Geersens aldaar, aanleiding gaf tot een bevelschrift van inbezittstelling ten bate der algemene legatarissen (bevelschrift dat op 15 April 1944 door de Voorzitter der Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen uitgebracht werd);

Overwegende dat het ganse geschil erop neer komt te weten welke de bedoelingen waren van de erflaatster, toen zij, na zes particuliere legaten te hebben gemaakt, en wel :

- 1) 10.000 fr. ten bate van Marie Penninck;
- 2) 10.000 fr. ten bate van Yvonne Penninck;
- 3) al de boeken der diverse bibliotheken, 22, Van Dyckstraat, te Antwerpen, ten bate van Robert Philippon;

- 4) 5.000 fr. ten bate van Agnès Dassonville;
- 5) 40.000 fr. ten bate van Emma Dassonville, weduwe van Albert Casens;
- 6) 2.000 fr. ten bate van Caroline De Heyder, schreef :

« Je donne et lègue tout l'avoir qui restera après la vente de la maison (après entente avec la Sté. Hypothécaire), les meubles et autres objets se trouvant dans ma propriété, 22, rue Van Dyck, à Anvers, est à partager entre veuve Albert Casens, née Emma Dassonville, Victor Dassonville et Henriette Carlier. Tous et chacun des legs, sans aucune exception, stipulés par les présentes sont faits par préciput et hors part. »

Overwegende dat geen moeilijkheden zouden ontstaan zijn indien de nalatenschap slechts meubelen en andere voorwerpen waaronder boeken in het huis 22, Van Dyckstraat, te Antwerpen, alsmede het berente huis, beheld hadden;

Overwegende inderdaad dat na aflossing der hypothecaire schuld er voldoende ware overgebleven om de zes particuliere legaten uit te voeren, en om onder de drie andere legatarissen « tout l'avoir qui restera » te verdelen;

Overwegende echter dat tussen de datum van het testament en de dag van het overlijden, de decujus van een villa genaamd Chabert en gelegen te Het Zoute, tevens van meubelen en andere waarden of goederen, eigenares werd;

Overwegende dat dus enkel hoeft beslecht te worden of « tout l'avoir qui restera » après vente de la maison » (bedoeld werd het huis gelegen te Antwerpen, 22, Van Dyckstraat) beperkt wordt tot de tegenwaarde van dit huis minus het bedrag der hypothecaire schuld, en vermeerderd met de meubelen en andere voorwerpen die zich in dat zelfde huis bevonden, dan wel de woorden « tout l'avoir qui restera » in zich sluiten *al hetgeen*, na betaling der schulden en uitvoering der zes vooraf te nemen legaten, als actieva der nalatenschap overblijven zal;

Overwegende dat er geen reservataire erfgenamen bestaan en de erflaatster dus vrij en naar keus mocht beschikken over al hetgeen zij nalaten zou, ten bate van diegene welke zij begunstigen wou;

Overwegende dat partijen het eens zijn om te verklaren dat er van legaat onder algemene titel geen spraak is;

Overwegende dat de in art. 1010 van het B. W. voorkomende bewoording overigens dergelijk legaat uitschakelt;

Overwegende dat verweerders aanvoeren dat er door de erflaatster een algemeen legaat bedoeld werd ten bate van Emma Dassonville, van Victor Dassonville en van Henriette Carlier, maar dat volgens eiseres, het legaat een bijzonder legaat is omdat het slechts behelst het huis gelegen te Antwerpen, 22, Van Dyckstraat, minus het bedrag der hypothecaire schuld en vermeerderd met de meubelen en andere voorwerpen die zich in datzelfde huis bevonden, t.t.z. met uitsluiting van al het overige der actieva welke dan ook aan de wettige erfgenamen toekomen, elk pro parte hereditatis.

1. Overwegende dat de omvang van de nalaten-

schap veel groter is dan al hetgeen in het testament door legaten vermaakt werd;

2. Overwegende dat het vermaken van een huis met de meubelen en voorwerpen die het garnieren, zich niet uitstrekt tot juwelen, edelgesteenten, liggend geld, effecten, titels, schuldvorderingen, valuta en andere roerende onlichamelijke rechten (Aix 9-6-1910 — Réc. gén. 1911, 277, Luik 29-3-1904, P. P. 1905, 60);

Overwegende dat geen enkele aanduiding verstrekt wordt nopens het op de datum van het testament bestaand vermogen (20-6-1935); dat ook niet veropenbaard wordt hoe, in elke omstandigheden en met welke middelen het vermogen dat wel niet na 20 Juni 1935 aangeworven werd, zijn oorsprong vindt;

Overwegende dat zo op de datum des testaments dit vermogen meer behelsde dan hetgeen in het document opgesomd werd, vanzelfsprekend het legaat aan Emma Dassonville, aan Victor Dassonville en aan Henriette Carlier, slechts particulier was, daar het meerdere waarover niet beschikt werd van rechtswege aan de wettelijke erfgenamen toekomt, welk ook het aantal dezer laatste weze;

3. Overwegende dat bij gebrek aan uiterste wilsbeschikking ten opzichte van het meerdervermogen, 't zij dat dit reeds bestond vóór of op 20 Juni 1935, 't zij dat dit na 20 Juni 1935 aangeworven werd, men in de tekst van het testament de werkelijke wil niet terugvindt de wettige erven te benadeligen ten bate van drie legatarissen die slechts onder hen een huis met de garnierende inhoud ervan te verdelen hadden;

Overwegende dat luidens art. 1019 van het B. W., zelfs de vergroting door verkrijging, al paalt het verkregene aan het goed, niet geacht wordt deel uit te maken van het legaat;

4. Overwegende dat a fortiori de villa in Het Zoute dus geen deel uitmaakt van het hier gediscussieerde legaat, en dit laatste dan ook wel degelijk en slechts een particulier legaat is;

Overwegende dat de waarden, valuta, effecten, obligaties, zeldzame postzegels-collectie, enz. evenwel buiten dit particulier legaat blijven;

5. Overwegende dat het vanwege de verweerders niet opgaat feitelijkheden in te roepen die tot verklaring en toelichting van het testament zouden moeten dienen; dat zo het in de bedoeling lag van aan Emma Dassonville, aan Victor Dassonville en aan Henriette Dassonville, meer te vermaken dan hetgeen limitatief in het testament omschreven werd, de erflaatster niet gearzeld hadde zulks te bepalen 't zij in haar testament van 20 Juni 1935, 't zij in een latere beschikking van uiterste wil;

Overwegende dat alleszins elke twijfel verdwijnt nopens de inzichten der erflaatster omdat deze laatste, na de zeven legaten te hebben opgesomd, eraan toevoegde : « Tous et chacun des legs, sans aucune exception, stipulés par les présentes, sont faits par préciput et hors part ».

Overwegende inderdaad dat bij gebrek aan uitzondering ook het legaat aan Emma Dassonville en aan Henriette Carlier, bij voorafneming en buiten paart vermaakt werd, hetgeen onverklaarbaar ware indien genoemde drie legatarissen tot beloop

van het gans vermogen begunstigd waren geworden;

Overwegende dat dan ook de voorkeur dient gegeven te worden aan de interpretatie welke met de stelling der eiseres overeenkomt;

Om deze redenen,

De Rechtbank, (.....).

BURGERLIJKE RECHTBANK TE IEPEL

(zetelend in handelszaken)

23 Juni 1948.

Voorzitter : M. Matton.

Rechters : M.M. Verfaillie en Talpe.

Advocaten : Mrs. Lefere en Vander Mersch.

Verzekering van automobilisten. — Vlucht van de verzekerde na de aanrijding. — Kennisgeving van het ongeval zonder vermelding van deze omstandigheid.

De vlucht van de verzekerde na de aanrijding, evenals het verzwijgen van deze omstandigheid bij de aangifte van het schadegeval aan de verzekeringsvennootschap, levert geen grond op tot toepassing van de sanctie van art. 16 der wet op de verzekeringen.

Vanacker t/ N. V. De Vereniging der Verzekeraars

Aangezien de vordering er toe strekt verweerster te horen veroordelen te betalen aan eiser de som van elf duizend driehonderd twee en vijftig frank vijftig centiemen som welke uitgegeven werd door eiser voor zijn verdediging, gerechtelijke kosten en als schadevergoeding aan Dr Billiau te Ieper, wegens botsing welke hij had met zijn eigen wagen met de wagen van deze laatste te Ieper op een Juni negentienhonderd zes en veertig, waarover een vonnis der correctionele Rechtbank van Ieper tussenkwam op negen Januari negentienhonderd zeven en veertig.

Aangezien eiser op zestien November negentienhonderd vijf en veertig een verzekeringspolis Nummer 14391 onderschreven heeft bij verweerster tot dekking zijner burgerlijke verantwoordelijkheid;

Aangezien verweerster geweigerd heeft de verdediging van eiser te verzekeren voor hogergenoemde rechtbank en dat zij, om dit te doen volgende drie redenen van verval van recht op vergoeding heeft ingeroepen :

- 1° het vluchtmisdrijf door aanlegger gepleegd.
- 2° de dronkenschap van aanlegger.
- 3° de niet juiste aangifte van het ongeval.

Aangezien indien de tweede reden, namelijk dronkenschap, geenszins kan weerhouden worden, daar geenszins bewezen is dat eiser dronken was en daarbij voor dronkenschap ook niet werd vervolgd, de twee andere redenen van verval en namelijk het vluchtmisdrijf, hoe bewezen dit misdrijf ook is, geenszins met zich het verval kunnen meebrengen in toepassing van artikel zestien van de wet van elf Juni achttien honderd vier en zeventig daar deze fout slechts na de aanrijding voorkwam, en zonder invloed is geweest op de aanrijding zelf.

Dat voor wat de aangifte van het ongeval betreft het wel kan verweten worden aan eiser dat hij zijn vluchten aan verweerster niet heeft aangemeld, deze fout niettemin niet als een zware fout dient aangeschreven, zoals verstaan bij artikel 16 der wet van 11 Juni achttienhonderd vier en zeventig, daar de aangifte op een normale wijze door eiser werd gedaan en ze alleszins voldoende was om de verzekeringsmaatschappij op de hoogte te stellen van de aanrijding zelf en van de gevolgen welke zij, bij een eerste navorsching op gebied van burgerlijke verantwoordelijkheid van hare verzekerde en verder voor haar zelf zou te dragen hebben; dat het vluchtmisdrijf volledig op *zich zelf* staat en niet de minste invloed heeft gehad op de bepaling der burgerlijke verantwoordelijkheid; dat het vonnis welke tussenkwam uit dien hoofde een derde verantwoordelijkheid ten laste legde van Dr Billiau.

Aangezien door de verweerster de gevraagde sommen niet ernstig betwist worden, deze dan ook dienen toegestaan.

Om deze redenen :

De Rechtbank, wijzend in koophandelszaken, enz.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TURNHOUT

(zetelende in handelszaken)

7 April 1948.

Voorzitter : M. Boone.

Rechters : M.M. Van den Hove d'Ertsenryck en Kempeneer.

Pleiters : Mrs J. Zennet (Gent) en R. Schuermans.

Rivierbevrachting. — Artikel 51 van de wet van 5 Mei 1936 betreffende de vergoeding wegens laattijdige betaling van de vracht geldt niet voor reisbevrachting.

De bepaling van art. 51 van de wet van 5 Mei 1936 betreffende de vergoeding, die door de schipper kan geëist worden wegens niet-betaling van de vracht binnen de termijn van drie werkdagen na het beëindigen van de lossing, is alleen toepasselijk op de bevrachting voor liggen. Zij geldt derhalve niet voor de reisbevrachting.

Coupé t/ N.V. Nouvelles Sablières de Mol.

Aangezien de vordering er toe strekt verweerster te horen veroordelen om aan aanlegger de som van 2.160 frank te betalen, zijnde een vergoeding van zes ligdagen verschuldigd wegens laattijdige betaling van de overeengekomen vrachtprijs;

Aangezien aanlegger aanhaalt dat hij bevracht werd om het vervoer te doen van een schip geladen met zand van Mol naar Bazel (Zwitserland); dat ter bestemming aangekomen te Bazel met het vervoerde zand, hij op 11 September 1947 verweerster aanzocht heeft de verschuldigde vracht te betalen, waarvan de afrekening hem gezonden werd, en ten slotte op 23 October 1947, overeenkomstig de bepalingen van artikel 51 der Wet van 5 Mei 1936 op de rivierbevrachting, aan verweerder betekende dat hij een vergoeding eiste gelijk aan de dagelijkse vracht en dit tot aan de volledige vereffening;

Aangezien verweerster de feiten niet betwist zoals zij door aanlegger worden uiteengezet, dat zij echter weigert de haar gevorderde som te betalen daar geen enkele wettelijke bepaling haar hiertoe verplicht;

Aangezien de overeenkomsten betreffende rivierbevrachting thans beheerst worden door de wet van 5 Mei 1936; dat aanlegger beweert dat de bepalingen van artikel 51 van deze wet algemeen zijn en toepasselijk zowel op de bevrachting om te varen als op de verhuring van het schip als stapelhuis (affrètement en séjour);

Aangezien het artikel 51 op zulke wijze is opgesteld dat het alleen kan toegepast worden op de bevrachtingen waarvan de vrachtprijs per dag is vastgesteld door de overeenkomst. Er wordt inderdaad uitdrukkelijk bepaald dat de schipper na een in mora stelling, ten titel van vergoeding ene som mag eisen die gelijk is aan de dagelijkse vrachtprijs. De toepassing van deze bepaling is ongetwijfeld onmogelijk op de bevrachting om te varen daar de vracht alsdan zoals in de huidige betwisting niet per dag maar wegens het vervoerde gewicht wordt vastgesteld. Integendeel voor wat betreft de verhuring van het schip als stapelhuis wordt de vrachtprijs gewoonlijk per dag vastgesteld;

Aangezien het ook van belang is na te gaan op welke plaats dit artikel 51 in de wet van 5 Mei voorkomt; dat deze wet weliswaar niet ingedeeld werd in hoofdstukken, nochtans komen er een reeks artikelen in voor die alleen betrekking hebben op de bevrachting om te varen, anderen hebben alleen betrekking op de verhuring als stapelhuis. Het artikel 51 werd door de wetgever geplaatst op de reeks bepalingen die zonder twijfel «alleen betrekking hebben op de verhuring als stapelhuis» (Zie de commentaar van de heer Pedro Delahaye «Le contrat d'affrètement fluvial» waarin dezelfde indeling werd gevolgd);

Aangezien het Besluit van 3 September 1945 waardoor het bedrag van de overligdagen (surestaries) forfaitair wordt vastgesteld niet kan ingeroepen worden om de betwisting betreffende artikel 51 op te lossen; dat inderdaad deze wettelijke tarificatie slechts tot stand kwam lang na het in werking treden van de wet op de rivierbevrachting, en derhalve de wetgever niet heeft kunnen beïnvloeden;

Aangezien indien er nog enige twijfel zou blijven bestaan betreffende de interpretatie van artikel 51, deze twijfel ten gunste van de bevrachter moet uitvallen daar de vergoeding die hem opgelegd wordt door dit artikel gelijk staat met een strafbepaling, die dan ook omwille van dit karakter op beperkende wijze dient uitgelegd te worden;

Aangezien verweerder noch ingevolge de wettelijke bepalingen op de bevrachting noch ingevolge de overeenkomst tussen partijen gesloten gehouden is de haar gevorderde vergoeding gelijk aan zes ligdagen te betalen;

Om deze beweegredenen :

En de rechtspleging geschied zijnde in het Nederlands naar eis van artikels 2, 34, 36, 37, 41 der wet van 15 Juni 1935;

De Rechtbank, zetelende in handelszaken, beslissende op tegenspraak, wijst aanlegger af van zijne vordering en veroordeelt hem tot de kosten van het geding, belopende deze kosten in hoofde van verweerster op 20 frank.

NOOT: Vgl. Smeesters en Winkelmolen, Droit maritime et droit fluvial, I, nr 416; Delahaye, Le contrat d'affrètement fluvial, nrs 303 e.v.; Deitz, Manuel de droit fluvial, nr 306.

In tegenstrijd met de bepaling van art. 4 van de wet op de rivierbevrachting bestaat er geen onderscheid tussen de bevrachting van een schip «om te liggen» en «om als drijvend magazijn te dienen». (Vgl. Smeesters en Winkelmolen, a.w., nr 379; Delahaye, a.w., nr 30. - Contra: Deitz, a.w., nr 193.)

Het bovenstaande vonnis gebruikt terecht de term «overligdagen» in de betekenis van «surestaries». De Nederlandse tekst van de wet van 5 Mei 1936 bezigt daarvoor ten onrechte «ligdagen». (Zie R.W., 1947-1948, 311.)

BIBLIOGRAPHIE

DELVAUX André. — *Traité juridique des Bâisseurs, Architectes, Entrepreneurs et Propriétaires d'Immeubles*. — Brussel, Etablissements Emile Bruylant. — 1947.

Iedereen kent de belangrijke werken, welke Mr. Jean Delvaux destijds gewijd had aan de rechten en plichten der aannemers en der bouwmeesters. Deze twee boeken vormden tot nog toe de basis van rechtsleer en rechtspraak op dit gebied.

Sedert het verschijnen van deze werken, nu reeds jaren geleden, heeft de juridische evolutie niet stilgestaan en er bestond een behoefte aan een nieuw werk dat op volledige wijze deze stof zou behandelen.

Het is Mr. André Devaux, zoon van de betreunde schrijver der hoger genoemde boeken, die het op zich heeft genomen het levenswerk van zijn vader opnieuw te bewerken, aan te vullen en volledig op de hoogte te brengen van de hedendaagse omstandigheden.

Het boek, dat thans in twee lijvige delen door Mr. André Delvaux is gepubliceerd geworden, is echter heel wat breder opgevat dan de werken destijds door zijn vader uitgegeven. Het is uitgegroeid tot een volledig leerboek over alle vraagstukken, die de onroerende eigendom en de constructie der gebouwen betreffen. Zo worden in het eerste deel alle vraagstukken onderzocht in verband met de onroerende goederen, o.a. de mede-eigendom, het vruchtgebruik, de erfdienstbaarheden, de herstellingen tijdens de huur, alsook de administratieve voorschriften betreffende het bouwen in verband met de wegenis, de bouwtoelatingen, de administratieve erfdienstbaarheden en de hinderlijke bedrijven.

Heel deze uitgebreide stof wordt behandeld in het eerste deel van het werk. Dit deel is volledig nieuw en het geeft een merkwaardige samenvatting van al wat van enig belang is voor de vraagstukken die verband houden met de onroerende eigendom.

Het tweede deel is dan meer speciaal gewijd aan het aannemingskontraat en aan de overeenkomst met de bouwmeester.

Hier herneemt de schrijver het werk dat destijds door zijn vader gepubliceerd werd en, al wordt een belangrijk gedeelte van dit vroeger werk in dit nieuw boek overgenomen, toch dient het beschouwd als een gans nieuwe behandeling van de stof.

De beide delen van het werk vormen thans een geheel, waarin op grondige wijze alle juridische problemen onderzocht worden en waarin door een over-

vloed van citaties heel de rechtspraak op dit uitgebreid gebied wordt vermeld.

Door deze uitgave is aan de juristen een werk-instrument van allereerste gehalte bezorgd geworden en is tevens een wetenschappelijk werk van betekenis tot stand gekomen. J.M.

SEAGLE WILLIAM. — *Men of Law.* — The Macmillan Company. — New-York. — 1947.

Dit boek van de bekende Amerikaanse geleerde William Seagle bezorgt de jurist, die er kennis van neemt, een allergrootst genoegen en brengt hem tevens heel wat wetenswaardigheden bij, waarvan vele over het algemeen in de Europese rechtswereld minder gekend zijn.

De auteur heeft zich ten doel gesteld in dit werk een reeks monografieën te publiceren betreffende grote juristen uit alle tijden.

Na in zijn inleiding gewezen te hebben op de reusachtige invloed van sterke individuen op de juridische evolutie, heeft de auteur een greep gedaan in de lange rij der helden op het gebied van wetgeving en rechtswetenschap, en zo vinden wij in dit werk korte schetsen over leven en werk van de meest verscheidene juristen van formaat: voor de oudheid, de wetgevers Hammurabi en Solo; Gaius en Justinus voor de Romeinse periode en Hugo Grotius, de verdediger van het natuurrecht en de ontwerper van het volkenrecht. Uit de Angelsaksische rechtswereld worden behandeld: de Engelse koning Edward Plantagenet, de grondlegger van de Engelse Common Law; Thomas Egerton en Sir Edward Coke, beide juristen van ongeëvenaard belang in de geschiedenis van de Engelse rechtswetenschap, en eindelijk William Blackstone, die in zijn «Commentaries on the Laws of England» de synthese gaf van het Engels gemeen recht.

Verder wordt Markies di Beccaria behandeld, de hernieuwer van het strafrecht en de criminologie in Italië; waarna nog afzonderlijke hoofdstukken gewijd worden aan Jeremy Bentham, die de auteur noemt «the most determined law reformer of all time»; John Marshall, de grootste figuur in de Amerikaanse constitutionele geschiedenis; de Duitser Rudolf von Jhering, strijder tegen het Duitse conceptualisme in de rechtswetenschap; en tenslotte Oliver Wendell Holmes, een van de beroemste leden van het Supreme Court der Verenigde Staten, die tot voorbij de 90 jaar lid bleef van dit hoge rechtscollege.

De keus zelf van de behandelde grote wetgevers en rechtsgeleerden is bijzonder origineel en de uitgewerkte stof, al blijft ze in de toon van de wetenschappelijke vulgarisatie, biedt een eigenaardige en zeer persoonlijke visie op de rechtsevolutie in het algemeen.

De schrijver plaatst elk van de gekozen figuren in het historisch tijdperk tot hetwelk zij behoren, ontleedt de invloeden die zich hebben doen gelden op hun vorming en hun activiteit en onderlijnt de betekenis van de persoonlijke bijdrage die elk van hen heeft geleverd tot de rechtswetenschap in hun land.

De biographische gegevens gaan steeds gepaard met het waarderen der juridische prestaties en het gehele werk wordt aldus een boeiend en spannend verhaal van uitzonderlijke levensomstandigheden en tevens een wetenschappelijk terdege verantwoorde uiteenzetting van de bijdragen van enige beroemde juristen tot het recht in het algemeen.

Het is een boek dat aangenaam en vlot geschreven is en waarin voor alle juristen veel is te leren.

René Victor.

Eberhard SCHMIDT. — *Einführung in die Geschichte der deutschen Strafrechtspflege.* Göttingen, Vandenhoeck und Ruprecht, 1947, 436 S.

De auteur van dit boek is hoogleraar aan de universiteit van Göttingen en heeft op het gebied van de geschiedenis van het strafrecht en de criminele politiek reeds vele belangrijke bijdragen gepubliceerd. Als leerling van Franz von Liszt, heeft hij na diens overlijden (1919) de herdrukken van zijn bekend «Lehrbuch des deutschen Strafrechts» bewerkt.

In het hier aangekondigde werk wordt een synthetische schets geboden van het Duits strafrecht, zoals het in de loop ener geschiedenis van twee duizend jaar ontstaan is, zich ontwikkeld heeft en toegepast werd. Het bestaat uit vier delen, waarin achtereenvolgens behandeld zijn: 1. de periode van het Germaanse rechtsdenken, 2. de periode van het middeleeuws rechtsdenken, (het recht vóór de receptie, de receptie en het gemeen recht); 3. de ontwikkeling van de criminele politiek (de Aufklärung, het tijdvak van de liberale rechtsstaat, de sociale periode) en 4. de ineenstorting van de Duitse strafrechts«pleging» in de nationaal-socialistische staat.

Wat Schmidts werk in de eerste plaats waardevol maakt voor de buitenlandse jurist is het feit, dat het gesteund is, eensdeels op een volledige kennis van de ter zake in Duitsland gepubliceerde literatuur en bronnen, en anderdeels op eigen ervaring. Wij kunnen op de inhoud van dit leerrijk en boeiend geschreven boek thans niet dieper ingaan, ofschoon een bespreking vooral van de hoofdstukken handelend over de sociale periode, — die door de figuur van Liszt beheerst wordt —, en de ontwikkeling en ontaarding van de strafrechtsbeginselen tijdens het nationaal-socialistisch regime, buitengewoon belangrijk zou zijn.

Luidens het voorwoord werd deze inleiding door Schmidt geschreven «in den dunkelsten Tagen der deutschen Geschichte», ofschoon «der Plan dazu schon in den Jahren vor dem politischen Zusammenbruch entstanden (ist), als ich mit schweren Sorgen die Entartungserscheinungen gewahrte, die die Strafrechtspflege aufzuweisen begann, in der letztlich nicht der Richter, sondern der Scharfrichter die Herrschaft hatte» (blz. 13). Deze omstandigheden verklaren de soms hartstochtelijke toon, die hier en daar in het wetenschappelijk betoog doorklinkt, en het scherpe requisitoir in het laatste gedeelte van het boek. Maar hieraan danken wij het waarschijnlijk ook, dat in dit overzicht van de ontwikkeling en de toepassing van het strafrecht gedurende tweeduizend jaar in een bepaald land bij een bepaald volk de tegenstellingen en wisselwerkingen tussen *macht* en *recht*, tussen *doelmatigheid* en *gerechtigheid* op zulke pregnante wijze werden getekend, tot lering en waarschuwing voor de komende geslachten en voor andere volkeren.

M.

MEDEDELINGEN

STATISTIEKEN BETREFFENDE DE REPRESSIE

De Begroting van Justitie bevat dit jaar een geleidende nota waarin interessante statistieken voorkomen betreffende de repressie. Wij delen deze hierna summier mede.

Op 15 September 1948 bestonden er nog slechts vijf bestendige Krijgsraden, waarvan twee uiterlijk op 1 Juli 1950 moeten afgeschaft worden en één Krijgs-

raad te velde die het bezettingsleger vergezelt, in plaats van 21 op 15 Februari 1946.

De militaire parketten telden op 1 September 1948, 170 magistraten, tegen 339 op 1 April 1947 en 611 op het ogenblik dat het hoogste cijfer werd bereikt.

Van die 170 magistraten zijn er nog slechts 131 die hun activiteit uitsluitend wijden aan de militaire rechtbanken; de anderen werden afgevaardigd tot andere functies.

Het aantal griffiers en adjunctgriffiers is tot 173 met inbegrip van 36 vast aangestelden op 15 September 1948 teruggelopen terwijl het, verleden jaar, 544 en op 1 Januari 1946, 692 bedroeg. Wat het ondergeschikt burgerlijk personeel betreft, dit bestond op 1 Juli 1948 uit 251 eenheden, tegen 1.218 eenheden verleden jaar en 1.968 eenheden het jaar tevoren.

Op 1 September 1948 werd het aantal zaken in onderzoek of in vooronderzoek teruggebracht tot 2.377 te verdelen als volgt:

Misdrijven tegen de Veiligheid van de Staat: 673. Oorlogsmisdaden: 393. Gemeen recht ten laste van militairen: 1198. Weerstanders: 113.

Al mag men dus hopen dat vóór 1 Januari 1949 al de onderzoeksverrichtingen betreffende misdrijven tegen de Veiligheid van de Staat zullen beëindigd zijn, op enkele zeldzame uitzonderingen na, toch is het zeker dat de taak van de rechtsprekende rechtcolleges nog niet ten volle zal voltooid zijn. Het aantal ahangige zaken bij de verschillende kamers van de Krijgsraad bedroeg 425. Voor het Militair Gerechtshof bedroeg het aantal, op dezelfde datum, 616, waarvan 216 waren vastgesteld.

Het rechtsmiddel van verzet, dat vrij vaak wordt aangewend, geeft aanleiding tot aanvullende informatie en herhaaldelijk tot langdurige debatten voor de Krijgsraad. De wet die toelaat de oorlogsmisdadigers voor het gerecht te brengen werd slechts op 20 Juni 1947 afgekondigd. De eerste processen zijn thans voor de Krijgsraden ahangig. Wat de Commissie voor oorlogsmisdaden betreft, deze heeft op 31 Maart 1948 haar taak voltooid.

Het getal der gedetineerden was, op 1 Augustus 1945 tot 59.680 gestegen. Ten gevolge van de berechting van de talrijke personen die wegens misdrijven tegen de Veiligheid van de Staat terechtstonden, en ten gevolge van de maatregelen tot voorwaardelijke invrijheidstelling welke ten opzichte van de veroordeelden werden getroffen, liep, op 18 September 1948, het getal van de gedetineerden van alle categorieën, die waren ondergebracht in de 63 op 18 September 1943 nog bestaande strafinstellingen (met inbegrip van de 5 interneringscentra) terug tot 17.295 (11.533 incivieken en 5.762 gemeen recht). Terwijl het, bij de aanvang, er vooral op aankwam voor de huisvesting van die talrijke delinquenten te zorgen, bleek het daarna volstrekt noodzakelijk uit te zien naar de middelen om hun wederopvoeding en hun sociale wederaanpassing te verzekeren.

DE JURIDISCHE STATUS VAN DUITSLAND

In nr. 2 van deze jaargang werd onder het opschrift: «Bestaat de Duitse staat nog?» de aandacht gevestigd op de verschillende theoriën, die t.a.v. de capitulatie en bezetting van Duitsland in de Angelsaksische literatuur zijn verdedigd.

In antwoord op een vraag van verschillende lezers, hoe de Duitse juristenwereld tegenover dit probleem heeft stelling genomen, kan worden medegedeeld dat de door haar verdedigde standpunten — benevens die der buitenlandse auteurs — te vinden zijn in «Grundlehre des Völkerrechts» van Dr. Ernst Sauer (Keulen, Balduin Pick Verlag, 1948, 2^e uitgave), waarin zij beknopt zijn weergegeven. Op blz. 118 e.v. van dit boek is bovendien de voornaamste daarvoor verschenen literatuur vermeld.

Ofschoon op deze plaats niet dieper op de volkenrechtelijke problematiek van Duitsland kan worden ingegaan, zij hier nog kort de zienswijze aangehaald van de Britse militaire regering in Duitsland. Naar aanleiding van een betoog der stad Essen over de toepasselijkheid van de regels van het Landoorlogreglement van den Haag, antwoordde generaal Robertson op 23 October 1947, dat deze regels in Duitsland geen toepassing kunnen vinden. «Voor de huidige bezetting van Duitsland bestaat geen precies voorgaande — aldus generaal Robertson —; aan een dergelijke toestand is door de wetgever van de Haagse conventie nooit gedacht. Er bestaat geen Duitse regering. Het hoogste gezag wordt door de vier opperbevelhebbers uitgeoefend, die voor hun respectievelijke bezettingszone alleen bevoegd zijn, maar die te zamen gemeenschappelijk beslissen over de aangelegenheden, die Duitsland als geheel aangaan. Op grond van het hun toegekende opperste gezag kan er van een beperking hunner macht geen sprake zijn, tenzij dan deze die zij zich zelf willen opleggen».

A. P.

TIJDSCHRIFTEN

Nederlands Juristenblad. — Afl. 34 van 9 Okt. 1948.

Mr. C. R. C. Wijckerheld Bisdorff, De Advocatenwet. — Mr. H. Pos, Oorlogsmisdrijven en de «Common Law». — Mr. M. B. Vos, Artikel 50 Jachtwet.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-Ambt en Registratie, 9 Oktober 1948. Nr. 4055.

Mr. W. R. Emmen Riedel, Belastingvraagstukken op het derde internationale belastingcongres te Rome: 3-6 Oktober 1948. — Dr. Ph. B. Libourel, De opeisbaarheid der schuld in het hypothecaire borderel.

Journal des Tribunaux. — Nr. 3780 van 10 Oktober 1948.

Cambier Cyr. Le Conseil d'Etat.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"